

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันสังคมโลกได้มีวิวัฒนาการอย่างรวดเร็ว จนมาถึงในยุคศตวรรษที่ 21 ยุคแห่งโลกาภิวัตน์ ที่มีการใช้เทคโนโลยีเป็นบรรทัดฐานในการดำรงชีวิต ดังนั้นมนุษย์จึงมีการใช้ชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปจากสังคมยุคเดิม สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะต้องพัฒนาควบคู่ไปกับการพัฒนาสังคมโลกก็คือ คุณภาพของมนุษย์ ซึ่งเป็นปัจจัยหลักที่จะทำให้โลกพัฒนาไปอย่างบริบูรณ์ การจัดการศึกษาเป็นหัวใจสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะเป็นกลไกขับเคลื่อนคุณภาพของคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และพัฒนาไปพร้อมๆกับสังคมโลก

ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์นั้น ต้องประกอบไปด้วยความเจริญทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และความมีคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ ดังเป้าหมายของการจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นั่นคือ การมีความรู้คู่คุณธรรม ซึ่งมีความสอดคล้องกับความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 มาตรา 6 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 3)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559) ชี้ให้เห็นว่าสังคมไทยเผชิญวิกฤตความเสื่อมถอยด้านคุณธรรมและจริยธรรม และมีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วผ่านกระแสโลกาภิวัตน์และโลกไซเบอร์ทำให้คนไทยมุ่งแสวงหาความสุขและสร้างอัตลักษณ์ส่วนตัวผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ เกิดเป็นวัฒนธรรมย่อยร่วมสมัยที่หลากหลาย ในรูปแบบการรวมกลุ่มของบุคคล ที่สนใจเรื่องเดียวกัน โดยที่วัฒนธรรมที่บ่งบอกความเป็นไทยไม่สามารถแสดงบทบาทที่ชัดเจน ขณะเดียวกันสังคมไทยก็เผชิญกับความเสื่อมถอยด้านคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งสะท้อนได้จากคนในสังคมมีความถี่ในการใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหามากขึ้น ทั้งปัญหาครอบครัว การแย่งชิงทรัพยากรระหว่างชุมชน และความคิดเห็นแตกต่างทางการเมือง ขณะที่กระบวนการยุติธรรมแก้ไขปัญหาได้ไม่เต็มที่ ผู้ที่ใช้ความรุนแรงมักขาดความยับยั้งชั่งใจ มีพฤติกรรมเลียนแบบหรืออาจเกิดจากการเลียนดู ขาดการใช้เหตุใช้ผล ขาดความเอื้อเฟื้อเอื้ออาทร ส่งผลให้มีความมีคุณธรรมและจริยธรรม ของคนในสังคมลดน้อยลง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554 : 41)

สังคมโลกปัจจุบันมีความรุดหน้าขององค์ความรู้และวิทยาการต่างๆ อย่างมากมาย ความเจริญทางด้านเทคโนโลยีที่มีอยู่ก่อให้เกิดความสะดวกสบายในการใช้ชีวิตเพิ่มขึ้น จนหลายครั้งความสะดวกสบายเหล่านี้ กลายเป็นเป้าหมายหลักของการพัฒนาสังคม สมาชิกในสังคมเกิดความหลงลืมละเลยที่จะพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมคุณงามความดีที่มีอยู่ในตัวเอง ให้ทัดเทียมเท่าความรุดหน้าของวิทยาการที่มนุษย์สร้างขึ้น ทั้งที่คุณธรรมจริยธรรมนั้นจะช่วยให้การใช้ความรุดหน้าของวิทยาการเหล่านี้เป็นไปในครรลองที่เหมาะสม ไม่ก่อให้เกิดปัญหาสังคมต่างๆ ดังที่ประจักษ์กันอยู่ทั่วไป (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550 : 3)

จากสภาวะการณ์ของสังคมในปัจจุบัน มิติด้านคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของคนไทยมีแนวโน้มที่จะเสื่อมถอยลงในทุกขณะ ซึ่งสะท้อนให้เห็นได้จากข่าวสารที่นำเสนอผ่านสื่อต่างๆ อย่างแพร่หลาย และสอดคล้องกับรายงานการวิจัยของสถาบันรามจิตติ (Child Watch) ได้รายงานสภาวะการณ์เด็กและเยาวชนในรอบปี 2554-2555 ด้านมิติชีวิตกับคุณธรรมและจริยธรรมพบว่า มีเด็กและเยาวชนที่ยังเชื่อเรื่อง“กฎแห่งกรรม ทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว” เพียงร้อยละ 56 ซึ่งลดลงจากร้อยละ 62 ปี 2552 นอกจากนี้จากการสำรวจด้วยข้อคำถามใหม่ที่เพิ่มขึ้นยังพบอีกว่าทัศนคติของเด็กและเยาวชนไทยต่อเรื่อง “ความดียังสามารถเอาชนะความชั่วได้” มีเพียงร้อยละ 51 เท่านั้น และยังพบอีกว่า มีเด็กและเยาวชนเพียงร้อยละ 39 เท่านั้นที่ยังบอกว่าตนยังดำเนินชีวิตตามหลักศาสนา เช่น ถือศีล ปฏิบัติตามหลักศาสนา คำสอนของศาสนา ซึ่งหากพิจารณาตามระดับการศึกษาจะพบว่าเด็กยิ่งโตยิ่งหย่อนการปฏิบัติศาสนกิจแต่อย่างไร ก็ตามในภาพรวมพบว่ามีเด็กสวดมนต์ไหว้พระหรือประกอบศาสนกิจประจำวันบ่อยครั้งถึงเป็นประจำเพิ่มสูงขึ้นจากร้อยละ 27 ในปี 2552 เป็นร้อยละ 34 ในปีนี้ ทั้งนี้จากข้อคำถามที่เพิ่มขึ้นในปีนี้พบว่าปัจจัยสำคัญคือครอบครัว ครู และชุมชนมีส่วนไม่น้อยในการหล่อหลอมค่านิยมและวิถีปฏิบัติเรื่องศาสนา คุณธรรม และจริยธรรมของเด็กและเยาวชน โดยพบว่าปัจจัยเหล่านี้ยังอยู่ในระดับที่ไม่สูงนัก คือ มีพ่อแม่ผู้ปกครองที่สั่งสอนเรื่องคุณธรรมจริยธรรมลูกอยู่เสมอเพียงร้อยละ 54 เท่านั้น และมีครูเพียงครึ่งเดียวที่เป็นตัวอย่างด้านคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เด็กเท่านั้น อีกทั้งเด็กไม่ถึงครึ่งคือร้อยละ 47 ที่บอกว่า ชุมชนของตนมีพระ/นักบวช/ผู้นำทางศาสนาที่เป็นที่นับถือและเป็นหลักยึดเหนี่ยวให้ชุมชนได้ แต่ในขณะที่เดียวกันก็พบความแตกต่างที่ชัดเจนระหว่างเด็กที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ครอบครัว ครู และชุมชนให้การอบรมสั่งสอนเรื่องคุณธรรมจริยธรรมกับเด็กที่ขาดปัจจัยเหล่านี้หนุนนำ (สถาบันรามจิตติ, 2555 : 17) ซึ่งปัญหาดังกล่าวยังสอดคล้องกับคุณภาพผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41 ที่มีแนวโน้มเสื่อมถอยลงเช่นเดียวกัน โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนตัวบ่งชี้ที่ 2 ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ จากการประเมินของสมศ. ภายนอกในรอบที่สาม ลดลงต่ำกว่าการประเมินภายนอกในรอบที่สาม (กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41 , 2557)

จากสภาพความเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคมดังกล่าว รัฐบาลในยุคปัจจุบัน โดยพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้ให้ความสำคัญกับปัญหา และการพัฒนาอย่างเร่งด่วน โดยให้ทุกภาคส่วนเฉพาะอย่างยิ่ง ประชาชนในทุกระดับชั้น ทุกเพศ ทุกวัยร่วมกันสร้างค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ เพื่อสร้างสรรคประเทศไทยให้เข้มแข็ง อันประกอบด้วย 1) มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม 3) กตัญญู ต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ 4) ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษา เล่าเรียน ทางตรงและทางอ้อม 5) รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม 6) มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่ และแบ่งปัน 7) เข้าใจ เรียนรู้ การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ที่ถูกต้อง 8) มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่ 9) มีสติ รู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 10) รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รู้จักอดออม ไว้ใช้เมื่อยามจำเป็น มีไว้พอกินพอใช้ ถ้าเหลือก็แจกจ่าย จำหน่าย และขยายกิจการ เมื่อมีความพร้อม โดยมีภูมิคุ้มกันที่ดี 11) มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจ ฝ้ายต่ำ หรือกิเลส มีความละอาย เกรงกลัวต่อบาป ตามหลักของศาสนา 12) คำนั่งถึง ผลประโยชน์ของส่วนรวม และต่อชาติ มากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง (ประยุทธ์ จันทร์โอชา, 11 กรกฎาคม 2557)

จากนโยบายค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ ที่รัฐบาลได้กำหนดไว้ เพื่อที่จะสร้าง ค่านิยมที่ดีงามให้กับคนในชาติ จึงทำให้ทุกหน่วยงานเกิดความตระหนักร่วมกัน และนำไปสู่ การขยายผลอย่างถ้วนหน้า ตลอดจนกระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่ต้องนำ ค่านิยมดังกล่าวไปขยายผลสู่หน่วยงานในองค์กร ซึ่งรวมถึงสถานศึกษาที่นับว่าเป็นหน่วยงาน ที่สำคัญยิ่งในการสร้างเยาวชน อนาคตของชาติ กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดเป็นนโยบาย เร่งด่วน ประจำปีงบประมาณ 2558 ณรงค์ พิพัฒนาศัย (2558) กล่าวถึงความสำคัญของการ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ และการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน เพื่อให้พร้อม รับการเปลี่ยนแปลงและการรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของภูมิภาคว่า เราจะต้องมี การเน้นการพัฒนาศักยภาพการแข่งขันของคนไทยในทุกระดับ เพื่อรองรับการเคลื่อนย้ายใน ด้านสินค้า บริการ การลงทุนแรงงานฝีมือ และปัจจัยการผลิตต่างๆ ที่เปิดเสรีมากขึ้น รวมทั้ง สามารถดำเนินธุรกิจร่วมกับผู้ประกอบการ ในประเทศสมาชิกอาเซียนเพื่อนำไปสู่ความ เชื่อมโยงกับห่วงโซ่อุปทานตลาดโลก และใช้ประโยชน์จากการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปี 2558 ได้อย่างสมบูรณ์ โดยใช้การศึกษาเป็นกลไกในการพัฒนาชาติ ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลจึง ได้ให้ความสำคัญกับการปฏิรูปการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้สามารถเรียนรู้ตลอดเวลา เรียนรู้ตลอดชีวิต และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพ สำหรับในมิติของอาเซียน

ก็ได้ให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมคนไทยในการเป็นพลเมืองของอาเซียนที่มีคุณภาพ รวมทั้งให้ความสำคัญกับการปลูกฝังความรักชาติ การมีจิตสำนึกค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมที่ดี และการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันในสังคมแห่งพหุวัฒนธรรมและความหลากหลาย โดยส่งเสริมการปฏิบัติตนตามค่านิยมหลัก 12 ประการ ที่พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้ประกาศให้คนไทยได้ยึดถือร่วมกัน (ณรงค์ พิพัฒนาศัย, 28 มกราคม 2558)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41 เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดูแลการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ซึ่งมีโรงเรียนในความรับผิดชอบทั้งหมด 62 โรงเรียน มีจุดเน้นในการพัฒนาเร่งด่วน ประจำปีงบประมาณ 2558 คือ “ร้อยละ 3 O-NET 12 ค่านิยม จำได้ใช้เป็น อ่านเขียนคล่อง เรียนรู้ได้ ใส่ใจเด็กพิเศษ บริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ ร่วมรับผิดชอบ โปร่งใส ตรวจสอบได้” จากจุดเน้นในการพัฒนาดังกล่าว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41 ได้ให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนและขยายผลนโยบายการส่งเสริมค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการในสถานศึกษาเป็นอย่างยิ่ง และได้ให้สถานศึกษานำไปสู่การปฏิบัติเป็นจุดเน้นที่สำคัญในปีงบประมาณ 2558

จากความเป็นมาและปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพและแนวทางการส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41 เพื่อให้ได้ข้อมูลสภาพการดำเนินงาน และแนวทางการส่งเสริมพัฒนา ค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการให้กับผู้เรียน และนำเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อันจะเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงามต่อไป

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41
2. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งที่จะพัฒนาตัวบ่งชี้ ศึกษาสภาพและแนวทางการส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยในครั้งนี้ มุ่งศึกษาศึกษาสภาพการส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41 จำนวน 62 แห่ง

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41 จำนวน 56 แห่ง โดยมีรายละเอียดตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากประชากร สถานศึกษา จำนวน 62 แห่ง โดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (R.V. Krejcie & D.W. Morgen, 1986 : 354 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 43) ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นสถานศึกษา จำนวน 56 แห่ง

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน หัวหน้ากลุ่มงานบริหารวิชาการ จำนวน 1 คน และตัวแทนหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละสถานศึกษา สถานศึกษาขนาดเล็ก และขนาดกลาง จำนวน 2 คน สถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 3 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด จำนวน 242 คน

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา คือ สภาพการส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41 จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย

ด้านที่ 1 การผนวกค่านิยมหลัก 12 ประการ ในการจัดการเรียนรู้

ด้านที่ 2 การปลูกฝังค่านิยมหลัก 12 ประการ

ด้านที่ 3 การกำหนดวิธีการจัดการเรียนรู้ค่านิยมหลัก 12 ประการ

ด้านที่ 4 การกำกับ ติดตาม นิเทศการดำเนินงานส่งเสริมค่านิยมหลัก

12 ประการ

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยขั้นตอนนี้มีขอบเขตด้านเนื้อหา คือ เป็นการศึกษาแนวทางการส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41

2. ขอบเขตด้านกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการบริหารการศึกษา การบริหารสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย ผู้บริหารการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41 จำนวน 2 คน ผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41 จำนวน 4 คน ศึกษานิเทศก์ จำนวน 2 คน และครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมการส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ จำนวน 1 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวนทั้งสิ้น 9 คน ซึ่งมีประสบการณ์ทำงานไม่ต่ำกว่า 10 ปี และมีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา คือ แนวทางการส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41 โดยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 ในภาพรวมและในรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ลำดับสุดท้ายมาหาแนวทางการส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ของสถานศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ค่านิยม** หมายถึง ความเชื่อที่บุคคลหรือสังคมยึดถือเป็นเครื่องช่วยตัดสินใจ อันจะนำไปสู่พฤติกรรมในการกำหนดการกระทำของตนเองหรือสังคม และยอมรับร่วมกันว่าเป็นสิ่งที่ดีมีคุณค่าควรแก่การนำไปเป็นกรอบในการดำเนินชีวิตเพื่อประโยชน์สุขแก่ตนเองและส่วนรวม
2. **ค่านิยมหลัก 12 ประการ** หมายถึง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของคนไทยที่กำหนดขึ้นในรัฐบาลยุคปัจจุบัน โดยพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เพื่อสร้างสรรคประเทศไทยให้เข้มแข็ง อันประกอบด้วย 1) มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม 3) กตัญญู ต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ 4) ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษา เล่าเรียน ทางตรงและทางอ้อม 5) รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันดีงาม 6) มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน 7) เข้าใจ เรียนรู้ การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ที่ถูกต้อง

8) มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่ 9) มีสติ รู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 10) รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 11) มีความเข้มแข็ง ทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ 12) คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม และต่อชาติ มากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง

3. สภาพการส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ของสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานในสถานศึกษา ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ประกอบด้วย

1) การผนวกค่านิยมหลัก 12 ประการ ในการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินงานของสถานศึกษาในการจัดประชุมครู วางแผนกำหนดนโยบายและแนวทางการส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ เปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่ายแสดงความคิดเห็นในการกำหนด ทิศทาง การดำเนินงาน มีการแต่งตั้งคณะดำเนินงาน และประชุมชี้แจงบทบาทหน้าที่ รวมทั้ง สร้างความตระหนักให้บุคลากรทุกฝ่ายเห็นคุณค่าและมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการส่งเสริม ค่านิยม สนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมทำงานเป็นทีม โดยการบูรณาการค่านิยมหลัก 12 ประการ ในการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตลอดจนมีการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล วิเคราะห์ผลการดำเนินการ และนำผลไปปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงาน บูรณาการค่านิยมหลัก 12 ประการ ในการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

2) การปลูกฝังค่านิยมหลัก 12 ประการ หมายถึง การดำเนินงานของสถานศึกษา ในการจัดประชุมครู เพื่อร่วมวางแผนการปลูกฝัง ส่งเสริม และพัฒนาค่านิยมหลัก 12 ประการ ให้กับผู้เรียน โดยมีการปลูกฝัง พัฒนาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เน้นการปฏิบัติจริงใน ชีวิตประจำวัน จนเกิดเป็นพฤติกรรมที่ยั่งยืน สอดคล้องตามจุดเน้นค่านิยมที่ สพร. กำหนดไว้ รวมทั้งมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียน มีคุณลักษณะที่ดีสอดคล้องกับค่านิยมหลัก 12 ประการ ตลอดจนมีการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล วิเคราะห์ผลการดำเนินการและนำผล ไปปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานการปลูกฝัง และพัฒนาค่านิยมหลัก 12 ประการ ให้กับผู้เรียน อย่างต่อเนื่อง

3) การกำหนดวิธีการจัดการเรียนรู้ค่านิยมหลัก 12 ประการ หมายถึง การดำเนินงานของสถานศึกษาในการจัดประชุมครู เพื่อร่วมวางแผนการกำหนดรูปแบบการ จัดการเรียนรู้ค่านิยมหลัก 12 ประการ ให้กับผู้เรียน โดยการกำหนดรูปแบบจัดการเรียนรู้ ให้ เหมาะสมกับวัยและศักยภาพของผู้เรียน รวมทั้งมีการดำเนินการส่งเสริมผู้เรียนให้เรียนรู้ ค่านิยมหลัก 12 ประการ ด้วยการเรียนรู้ผ่านระบบการเปรียบเทียบ การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การสอนแบบบรรยาย อภิปราย ซักถาม การศึกษาค้นคว้าปฏิบัติด้วยตนเอง การทัศนศึกษาเรียนรู้จากสถานที่จริง การใช้นิทานเรื่องเล่าสอนใจ การใช้เกมหรือกิจกรรม นันทนาการ การใช้วิทยากรภายนอก การแสดงละคร หรือแสดงบทบาทสมมติ การใช้สื่อ เทคโนโลยีสมัยใหม่ การเข้าค่ายหรือจัดอบรม และการจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ตลอดจน

มีการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล วิเคราะห์ผลการดำเนินการ และนำผลไปปรับปรุงพัฒนา การดำเนินงานการกำหนดรูปแบบการจัดการเรียนรู้ค่านิยมหลัก 12 ประการอย่างต่อเนื่อง

4) การกำกับ ติดตาม นิเทศการดำเนินงานส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ หมายถึง การดำเนินงานของสถานศึกษาในการแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับ ติดตาม นิเทศการ ดำเนินงานส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ และมีการประชุมชี้แจง บทบาทหน้าที่ คณะกรรมการดำเนินงานอย่างชัดเจน รวมทั้งมีการดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ ตลอดจนมี การจัดทำรายงานผลการดำเนินงาน และรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัด รวมทั้งมีการวิเคราะห์ ผลการดำเนินการและนำผลไปปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ในแผนงานของปีต่อไป

4. แนวทางการส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ หมายถึง ผลของการสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้จากการศึกษาสภาพการส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41 จากผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 2 ในภาพรวมและรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดลำดับสุดท้าย มากำหนดแนวทางการส่งเสริมค่านิยม หลัก 12 ประการของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41 จังหวัดกำแพงเพชรและจังหวัดพิจิตร

6. หัวหน้ากลุ่มงานบริหารวิชาการ หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมดูแล ประสานงานให้บริการด้านการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอน และกิจกรรมทางวิชาการต่างๆ ตลอดจนคอยนิเทศติดตาม พัฒนางาน สรุปผลการดำเนินงานด้านวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41

7. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมดูแล ประสานงาน ให้บริการด้านการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระ และปฏิบัติหน้าที่ด้านการจัดการเรียน การสอนทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และมีส่วนร่วมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึง ประสงค์ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงสภาพการส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41

2. ทำให้ได้แนวทางการส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41 และเป็นข้อมูลสารสนเทศที่เป็น ประโยชน์ให้แก่สำนักงานเขตพื้นที่ ผู้บริหารสถานศึกษา นำไปใช้ในการส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม